

RJEŠENJA

Vjekoslava Hrastović • Nada Marguš
Zrinka Jurčević

Naš hrvatski

8

**RADNA BILJEŽNICA
HRVATSKOGA JEZIKA**

za darovite učenike
u osmome razredu
osnovne škole

školska knjiga

REČENICA

1. uskličnik – rečenični znak
2. d)
3. Ni s kim se nikad nije svađao.
4. Ali njih nitko i ne gleda. I nisam mislio na taj nevažan susret.
5. a) mladi junače – s izrečenim subjektom u V; b) (ti) – s neizrečenim subjektom; c) besubjektna
6. Pogledah morsko plavetnilo te odlučnim korakom prema njemu.
7. At. skup At. S S PON PON P POM
Izazvani suncem i morem, plavokosi dječak i djevojčica smjelo i brzo skaču s mola
At. POM
u zlatnu dubinu.
8. a) Ima otrovnih žaba koje izlučuju otrov kroz kožu.
b) Ima otrovnih žaba, a one izlučuju otrov kroz kožu.
c) Ima otrovnih žaba, izlučuju otrov kroz kožu.
9. b), c)
10. Stara poslovice veli da je svugdje lijepo, ali kod kuće je najljepše.
11. individualni odgovor učenika

NEZAVISNOSLOŽENE REČENICE

1. a)
2. te – (osobna) zamjenica, te – veznik, već – prilog, već – veznik, samo – prilog, samo – veznik, samo – čestica, jedino – prilog, jedino – veznik
3. a) Došao je na vrijeme te se zadovoljno nasmijao.

b) Listao je novi strip i glasno čitao.

c) Ponio je olovku, bojice, šiljilo i bilježnicu.

d) Nije mi ni pomogao ni odmogao.
4. a) Ona i ne sluti moj povratak.
b) Niti je pomogla niti odmogla.
c) Nije bio ni zanimljiv ni smiješan.
5. Pobijeđen ili poražen? Ili ona ili ja.
6. a) nizanje rastavnih rečenica, b) rastavna surečenica naknadno je dodana, c) svezom bilo – bilo izražava se rastavnost, ali se sveza ne odvaja zarezom
7. d)
8. a) Ne piše se zarez ako je veznik *nego* iza komparativa.

b) Ne piše se zarez u rečenicama sastavnoga značenja kojima se izriče gradacija i u kojima se nalaze veznici *ne samo – nego, ne samo – već*.

9. Netočna je rečenica *Sve je pokušao, no međutim nije ju spasio*. Izraz *no međutim* je pleonazam pa treba upotrijebiti ili veznik *no* ili prilog *međutim*.

10. a)

11. individualni odgovor učenika

12. individualni odgovor učenika

ODNOSNE I NEODREĐENE ZAMJENICE

1. a) neki, svakakva, koja b) netko, što

2. a) koje – akuzativ, b) što – nominativ, c) na kojemu – lokativ, d) kakvu – akuzativ

3. b)

4. *Sutradan mi je kolegica koju sam upoznala na skupu darovala knjigu koju sam dugo tražila u knjižarama što su se nedavno otvorile u Splitu.*

Kako bi se prekinula monotonost rečenice, dobro je upotrijebiti i neku drugu odnosnu zamjenicu – što.

5. a) kojeg – koji, b) svo – sve, c) svako – svatko, d) nešta – nešto

6. individualni odgovor učenika

7. a) nitko, b) ništa, c) svašta

8. a) što god, b) tkogod, c) tko god, d) štogod

9. sva, kakve, kojekakvi

10. b) (me – A, po mojemu – L, ti – N, sa svojim – I, što – A, ti – D, kojega – A)

11.

a) LEGENDA O PRVOM KIŠOBRANU

Rado ću **vam** ispričati **onu** staru tajnu kinesku legendu o otkriću kišobrana. **Neka** žena, supruga poznatog graditelja Lon-Pana, reče jednog dana **svome** suprugu:

„Gospodaru **moj**, sve kuće **koje ti** gradiš lijepe su i praktične, ali imaju jedan nedostatak. **One** uvijek stoje na istom mjestu i štite **nas** samo kad smo u kući. **Što** možeš napraviti da bi **to** promijenio i da bi **mi** napravio **takav** krov nad glavom **koji** bih lako nosila sa **sobom**?“

„Draga moja! Vidiš li **ovaj** komad svile? Mogu **ga** raširiti iznad **tvoje** glave i **on** ćete satima štiti od kiše ili sunca, baš poput krova **mojih** kuća.“

„Ne moram **se** više mučiti. Kad **mi** više ne treba, složim **ga** i stavim na ruku“, radosno odgovori žena.

Otkrila sam **vam svoju** tajnu.

a) osobne: vam, ti, one, nas, mi, ga, on, mi, ga, vam

b) povratne: sobom, se

c) posvojne: moj, tvoje, mojih

d) povratno-posvojne: svome, svoju

e) pokazne: onu, to, takav, ovaj

f) upitna: što

g) odnosne: koje, koji

h) neodređena: neka

b) Ljubav je vrednija od **ičega** na ovome svijetu. I nikada **ti** neće biti žao **što** si **sebe** usmjerio prema ljudima i **njihovim** potrebama. Neće **ti** biti žao **što** si **svoje** vrijeme potrošio na voljene osobe. **Tko** je vrijedan **bilo čijeg** vremena? Vrijedan je **onaj** čovjek kojemu zablista osmijeh od **tvog** prisustva.

a) osobne: ti, ti

b) povratna: sebe

c) posvojne: njihovim, tvog

d) povratno-posvojna: svoje

e) pokazna: onaj

f) upitna: tko

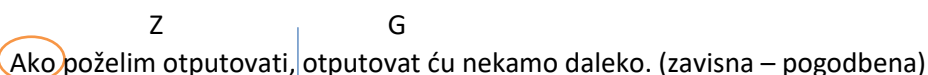
g) odnosne: što, što, kojemu

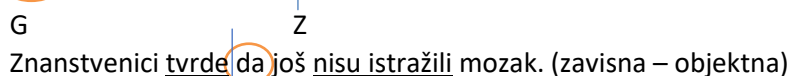
h) neodređene: ičega, bilo čijeg

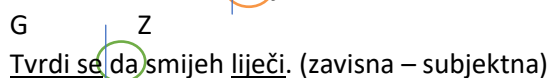
12. individualni odgovor učenika

ZAVISNOSLOŽENE REČENICE, PREDIKATNA I SUBJEKTNA REČENICA

1. individualni odgovori učenika

2. Ako poželim otputovati, otputovat ću nekamo daleko. (zavisna – pogodbena)

 Znanstvenici tvrde da još nisu istražili mozak. (zavisna – objektna)

 Tvrđi se da smijeh liječi. (zavisna – subjektna)

 Rezultati su kakve smo očekivali. (zavisna – predikatna)

3. individualni odgovori učenika

4. vremensko, posljedično, odnosno

5. individualni odgovori učenika

6. individualni odgovori učenika

7. individualni odgovori učenika

8. subjektna, predikatna, subjektna, predikatna

9. a) subjektna, Čulo se bučanje s ulice.

b) predikatna, Buka je zaglušujuća.

10. individualni odgovori učenika

OBJEKTNA I ATRIBUTNA REČENICA

1. Tražio je da dobro nacrtam njegov planet i upozorio me da baobabi nisu grmlje. Ispričavao mi je zbog čega se ljuti na njih. Objasnio mi je kako su baobabi prava propast. Svako jutro mora urediti planet. Treba se naviknuti na redovito čupanje baobaba.

2. Pomisao na krdo slonova nasmijala je malog kraljevića. Zato mu je ispričavao i o svojem polasku na put. Iskušenja za namjernika, koji zaluta na zvijezdoroid, toliko su velika. Treba ih upozoriti na opasnost kojoj se izlažu. Treba ih upozoriti na opasnost što im prijeti i dati znak neka odlete na drugi planet. Tako sam svaki dan saznao nešto o planetu.

3. a) Otočani su čekali lađu koja im je dovozila vodu.

b) Ovo je moj brat o kojem sam ti pripovijedala.

c) Ivo je moj prijatelj čiji smo film gledali.

4. a) Dječaka, **kojeg** je spasio, nije više susreo.

b) Stajao je na vrhu brijega **koji** zovu Poljička planina.

c) Dolazio je brod **koji** su svi nestrpljivo očekivali.

d) Sa sobom je poveo magarca **kojeg** nije mogao smiriti.

5. c) objektna

a) subjektna

b) predikatna

d) atributna

6. predikatna: a)

objektna: c)

subjektna: e)

objektna: f)

atributna: b), d)

7. a) Svi učenici pišu dijalektnu poeziju. Svi učenici vole svoj zavičaj.

b) Neki učenici pišu dijalektnu poeziju. Oni vole svoj zavičaj.

8. Obećao je sam sebi da će više vježbati, da će se više truditi, da će završiti projekt. (nizanje istovrsnih surečenica)

Toga dana, kada su svi otišli iz dvorane, nastavio je marljivo vježbati. (umetnuta rečenica)

Županijsko natjecanje, kojem je naša škola domaćin, protječe prema programu. (umetnuta rečenica)

Što su oduvijek priželjkivali, napokon će se i ostvariti. (inverzija)

9. a) subjektna

Sretni žele to podijeliti s prijateljima.

b) objektna

Slušam majčino pjevanje u dvorištu.

c) atributna

Subota je dan za izlet.

d) atributna

To je planet baobaba.

10. individualni odgovor učenika

PRILOŽNE REČENICE - mjesna, vremenska, načinska

1. a) vremenska – naknadno dodano, b) načinska – umetnuta, c) mjesna – nizanje istovrsnih rečenica

2. a) toliko, b) što, c) tamo gdje, d) pošto e) dok, f) dokle, g) ovuda, h) odakle

3.

Vremenske: kada nije bilo nastave, dok nije boravio u lovu, nakon što je 1917. godine napunio 18 godina.

Mjesne: kamo rijetki pisci stižu, kamo god je stigao, kuda god je prošao

Načinske: kao što su njegovi roditelji očekivali; što je više radio; kao što je čest slučaj s iznimnim pojedincima; kako je najmanje zavrijedio – samoubojstvom

4. a) prijevremenost, b) istovremenost, c) poslijevremenost

5. Dok sam učila engleski jezik, razmišljala sam o Londonu.

6. b) zato što je objektna rečenica

7. b) zbog netočnoga vezničkoga skupa *prije nego*

8. a) subjektna b) objektna c) načinska d) vremenska

9. individualni odgovor učenika

10. individualni odgovor učenika

UZROČNA I NAMJERNA REČENICA

1. individualni odgovori učenika – moguća rješenja: Jedem jer sam gladan. Jedem da bih imao energije.

2. Priložna oznaka namjere (PONm) i priložna oznaka uzroka (POU)

3. a, b; *pošto* je vremenski veznik, a navedene su rečenice vremenske, c i d su uzročne rečenice, a uzrok se ne može izreći veznikom *pošto*

4. Budući da nije bio siguran, pogriješio je. Budući da su svi bili upućeni u astronomiju i fiziku, nije se moglo odrediti najpametnijega.
5. individualni odgovori učenika
6. individualni odgovori učenika
7. Pokrenuli smo projekt, a na kraju smo odustali od njega. S obzirom na to da smo uložili mnogo truda, očekivali smo bolji uspjeh. Nismo išli u London zbog toga što zrakoplovi nisu letjeli. Otišla sam u Beč jer tamo mogu stići automobilom.
8. ubereš – prezent, Idi u vrt ubrati rajčice. Idi u vrt po rajčice.
9. a) objektna, b) namjerna, c) uzročna, d) subjektna
10. individualni odgovori učenika

POGODBENA, DOPUSNA I POSLJEDIČNA REČENICA

1. Bez takve prilike nećeš uspjeti. Umjesto korova rast će cvijeće.
Uz sav trud nije stigao prvi na cilj. Usprkos svemu mi smo pobijedili.
Uz sreću i zdravlje uspjeh ćeš u životu. Dao je sve od sebe do potpunoga poraza.
Bio je uporan u vježbanju do iznemoglosti. Samo vježbanjem uspjeh ćeš na natjecanju.

PRILOŽNA OZNAKA POGODBE	PRILOŽNA OZNAKA POSLJEDICE	PRILOŽNA OZNAKA DOPUŠTANJA
bez takve prilike	do iznemoglosti	uz sav trud
uz sreću i zdravlje	do potpunog poraza	usprkos svemu
samo vježbanjem		umjesto korova

2. a) mogućnost, b) pogodba, c) želja, d) pogodba
3. c)
4. a) Ako se popneš na vrh planine, vidjet ćeš otoke.
b) Ako bi stigao na vrijeme, povest ćemo te na izlet.
c) Kad bi bio uporan, odletio bi u svemir.
5. stvarna pogodba: Ako ne paziš, pogazit ćeš cvijeće.
Budeš li zalijevao cvijeće, neće uvenuti.
moguća pogodba: Ako bi posadio cvijeće, majka bi bila sretna.
Bilo bi hlada ako bi posadio drveće.
nestvarna pogodba: Kad bi drveće hodalo, šume bi se razile na sve strane.
Da želiš, svuda bi posadio drveće.
6. a) Toliko su je žuljale nove cipele da ju je boljelo. (Žuljale su je nove cipele da ju je boljelo. Žuljale su je nove cipele da su je noge boljale.)

b) Vikao je da je malaksao. (Toliko je vikao da je malaksao.)

7. a) Na kraju dana svladali su ih unatoč silnoj borbi.

Na kraju dana svladali su ih iako (*makar, premda, unatoč tomu što*) su se silno borili.

b) Usprkos opravdanoj žalbi nisu im priznali rješenje.

Iako (*makar, premda, unatoč tomu što*) su se opravdano žalili, nisu im priznali rješenje.

c) Usprkos mirovanju meni je sve gore.

Iako (*makar, premda, unatoč tomu što*) mirujem, meni je sve gore.

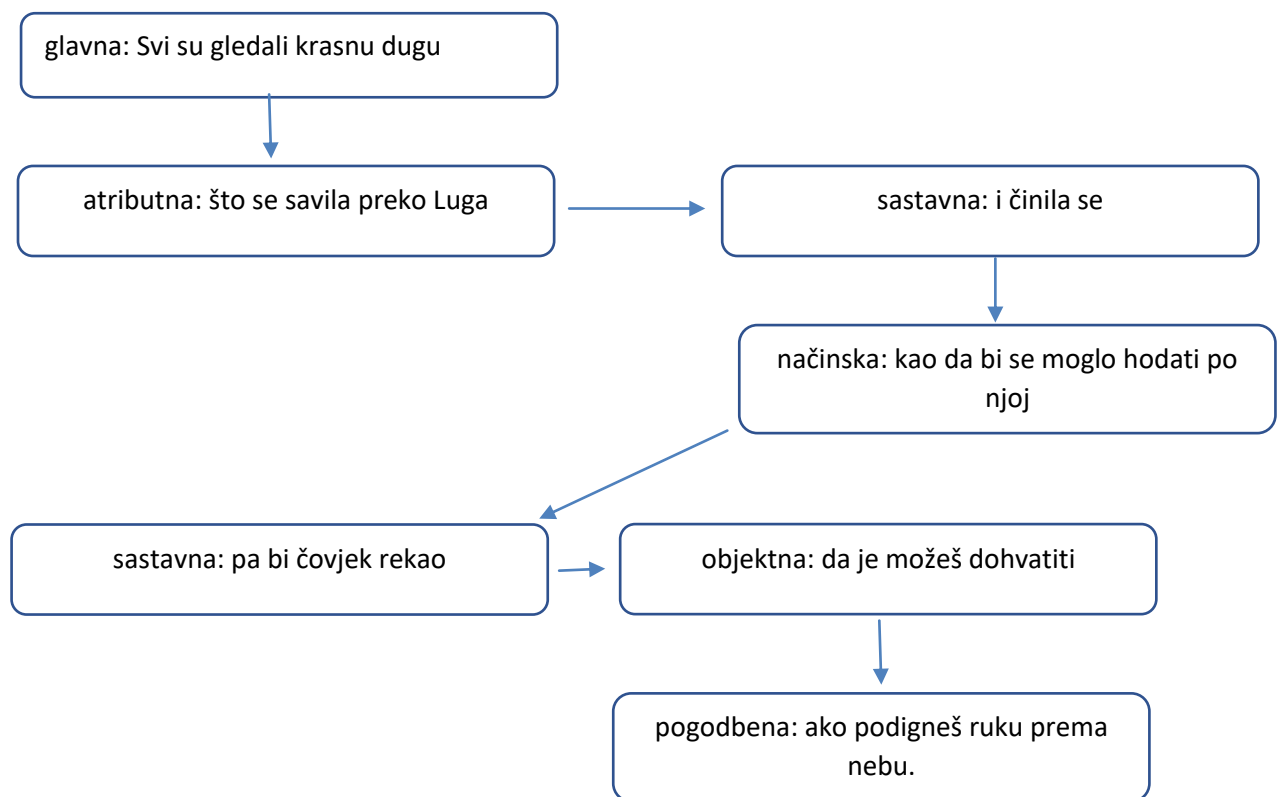
8. b)

9. a) vremenska zavisnosložena rečenica (ZSR), b) objektna ZSR, c) pogodbena ZSR, d) atributna ZSR

10. SUBJEKTNA e), PREDIKATNA b), OBJEKTNA d), ATRIBUTNA g), NAMJERNA c), POGODBENA a),
POSLEDIČNA f)

11. individualni odgovor učenika

12. Svi su gledali krasnu dugu / što se savila preko Luga / i činila se / kao da bi se moglo hodati po njoj
/ pa bi čovjek rekao / da je možeš dohvatiti / ako podigneš ruku prema nebu.

GLAGOLSKI PRILOZI

1. Skočiv, tresnuv, rekav
2. doručkujući, doručkovavši, parkirajući, parkiravši
3. Dok sam večerala s njom + individualni odgovor učenika
Nakon što sam večerala prije nekoliko dana + individualni odgovor učenika
Pošto sam organizirala natjecanje u brzom čitanju + individualni odgovor učenika
Kad sam organizirala priredbu za Dan škole + individualni odgovor učenika
4. individualni odgovori učenika
5. prijeteću, svjetleća, tekućoj, sljedeći
6. Došavši u školu, pozdravio sam prijatelje. I ne okrećući se, znao sam da je on iza mene. Prošavši pokraj učionice geografije, nakratko sam zastao. Ugledavši Martu, kao da mi je srce stalo. Nisam mogao, gledajući u nju, normalno razmišljati. Srce mi je, lupajući kao ludo, govorilo da sam zaljubljen.
7. Svaki dan, gledajući filmove, uživam. Uživljavajući se u uloge glumaca, lakše razumijem radnju. Volim, odgledavši film, napisati kritiku o njemu. S obzirom na radnju filma, nastojim ga prikazati kritički.. Bio sam sretan objavljujući svoj kritički prikaz u školskome listu.
8. b)
9. individualni odgovori učenika
10. individualni odgovori učenika

SINONIMI, ANTONIMI, HOMONIMI I FRAZEMI

1. a) Hrabro je stao pred bijesnim dječakom.
b) Nacrtao je drugu varijantu crteža.
c) Kada je završio boj, na nebu je zasjala zvijezda sjevernjača.
2. planina – gora, brdo; govoriti – pričati, pripovijedati, kazati, reći; vješto – spretno, sposobno
3. a) Ivo je promatrao pučinu. b) Oko njega nije bila oskudica. c) Njegovao je svoj izgled. d) Sramotio se svojim radom.
4. Udahni dah pravi u mni ljubav tvoja,
Da sobom ne travi veće pamet moja,
Bludeći ozoja s družbom starih poet,
Boge čtova koja, kimi svit biše spet.
mni – meni; ne travi – ne budi u zabludi; bludeći ozoja – lutajući; poet – pjesnici; boge čtova koja – koja bogove štuje; kimi biše spet – kojima svijet bijaše sapet
5. a) Podigao je zgužvani list papira. (komad papira)
Kupio je u ribarnici list za ručak. (riba)
Bolio ga je list na nozi. (stražnji dio potkoljenice)
b) Iva je ošišala svoju dugu kosu. (vlasi)
Uzeo je kosu da bi pokosio travu. (oruđe)

c) Na kraju sela je bagremov lug. (šumica)

Bacio je lug na smrznuti nogostup. (pepeo)

6. individualni odgovor učenika

7. a), c)

8. Bio je to blatnjav seoski put. Išao je na službeni put.

Homonimski je par *put – put* jer se riječi imaju isti glasovni sastav, istoga su naglasaka i iste vrste riječi (imenica, m. r., jd.), a različita značenja.

Njezina je put osjetljiva. Krenuo je put grada.

Riječi *put – put* nisu homonimi jer nisu iste vrste riječi. U rečenici *Njezina je put osjetljiva*. riječ *put* je imenica ž. r., a u rečenici *Krenuo je put grada*. riječ *put* je čestica.

9. a) Oni nas uvijek dočekaju raširenih ruku. (dočekati vrlo srdačno, jako susretljivo primiti koga u službeni ili privatni posjet)

b) Jutros je ustao na lijevu nogu. (ljutit, nervozan)

c) Imala je zlatne ruke. (biti uspješan)

d) Došao je tražiti ruku djevojke. – (prositi, željeti se njome oženiti)

10. individualni odgovor učenika

11.

Izvorno hrvatski frazemi	Međunarodni frazemi
tiha voda brijeg dere ni kriv ni dužan obećanje – ludom radovanje	Kocka je bačena! presjeći Gordijski čvor otvoriti Pandorinu kutiju

Za našu mirnu i samozatajnu Anu kažu: Tiha voda brijeg dere.

Nastradao je ni kriv ni dužan.

Julije Cezar je rekao: „Kocka je bačena!”

Bilo je to obećanje – ludom radovanje.

Trebalo je presjeći Gordijski čvor.

Pogriješila je i time otvorila Pandorinu kutiju.

12. a) Bio je dobar kao kruh. (dio imenskoga predikata)

b) Pao je kao zrela kruška. (priložna oznaka načina)

c) On je među njima vedrio i oblačio. (glagolski predikat)

d) U njemu su vidjeli zlatni rudnik. (objekt: atribut + objekt, objektni skup)

e) Ivo, dobar kao kruh, svima je pomagao. (atribut)

f) Učinio joj je medvjedu uslugu. (objekt:atribut + objekt, objektni skup)

13. individualni odgovor učenika (mogući odgovori: Tko rano rani, dvije sreće grabi. Tko drugom jamu kopa, sam u nju pada. Bolje vrabac u ruci, nego golub na grani.)

POSUĐENICE, NEOLOGIZMI, PLEONAZMI

1. a) hungarizam, b) bohemizam, c) anglizam, d) talijanizam

2. a) jezik davalac, jezik posrednik, jezik primalac

b) posredno preuzimanje

3. bagrem, bakar, boja, bubreg, čamac, čekić, jorgovan, sat

4. avlija – dvorište, ćošak – kut, ugao, ćuprija – most, dućan – prodavaonica, kapija – vrata, konak – prenoćište, pendžer – prozor, sokak – ulica, cesta, put

5. Nisu hrvatskoga porijekla: favorit (latinizam), derbi (anglizam), penal (latinizam), gol (anglizam), ofsajd (anglizam)

6. Posljednjih se tjedana vjerojatno mnogi od nas mogu poistovjetiti sa sljedećim scenarijem: kod kuće smo, *bingeamo* (dugotrajno gledamo) omiljene serije, svakodnevno *chatamo* (razgovaramo), *postamo storyje* (objavljujemo priče), pratimo *evente* (događaje) na društvenim mrežama, ali i *online* (nastavu na daljinu) predavanja. Povremeno *uploadamo* (učitavamo) zadaću ili neki drugi *content* na *online* (sadržaj na mrežnu) platformu i trudimo se imati *respecta* (poštovanje) prema ukućanima te se svi međusobno *suportamo* (podržavamo).

7. individualni odgovor učenika, a) kušanje – izvoran, b) usporedba – zbirka, c) pokazatelj – onečišćenje

8. a) nekapnica – naprava za boce kako ne bi kapalo vino pri ulijevanju, b) brzogriz – fast food, brza hrana; smećica – vreća za smeće c) dopusnica – dokument kojim se što dopušta d) kartičari – korisnici bankovnih kartica e) zatipak – pogreška pri pisanju, tipkanju f) raskružje – kružni tok, rotor.

9. a) grada, b) život, c) gore, d) žena

10. a) prijeko potreban, b) minimalno, c) međutim, d) više mogućnosti

11. individualan odgovor učenika

PRAVOPISNI SADRŽAJI 8. RAZREDA: VELIKO POČETNO SLOVO – REČENIČNI I PRAVOPISNI SADRŽAJI

1. U ramazanu se posti od zore do zalaska Sunca. Mnogi su narodni običaji povezani s ramazanskim večernjim sijelima. Post je priprava za veliki muslimanski blagdan Ramazanski bajram. U katoličkoj liturgiji uobičajene su u adventu rane mise (zornice), a u srednjem vijeku su se održavale i adventske igre.
2. individualni odgovori učenika – a) crkva svetog Josipa, Sveti Josip, b) sveti Josip, c) blagdan svetoga Josipa, Sveti Josip
3. individualni odgovori učenika
4. '91., došao, kao, Al', uživao, Pisat
5. individualni odgovori učenika
6. a) individualan odgovor !?, b) individualni odgovor ?!, c) individualni odgovor ?!
7. Vidio je opasnoga psa iza sebe, pa je brzo potrčao. (uzrok – posljedica)
Shvatio sam da nema opasnosti pa sam mirno prošao pokraj njega. (sastavna rečenica)
Zaključala je stan te otišla na autobus. (sastavna rečenica)
Bila je zaljubljena, te ništa i nikoga nije čula. (uzrok – posljedica)
8. individualni odgovori učenika
9. individualni odgovori učenika
10. a) individualni odgovori učenika – rečenica se piše bez zareza, b) individualni odgovori učenika – atributna rečenica odvaja se zarezima